

بیماری ام.اس زن و عدم توانایی حرکت و انجام کارهای خانه

Photo: crysrob/bigstockphoto.com

موسی برزین، وکیل خانه امن

سوال: سلام! من در مورد مشکل دخترعمویم می‌خواستم با شما مشورت کنم. دخترعموی من 11 سال پیش ازدواج کرده و یک پسر 8 ساله دارد. متأسفانه مدتی است که بیماری ام.اس دارد. گاهی حالش خوب است و گاهی بد. وقتی حالش بد است توانایی حرکت کردن را از دست می‌دهد و باید استراحت کند. دکتر گفته احتمال دارد بدتر هم بشود. بیماری دخترعمویم مشکلات خانوادگی برایش ایجاد کرده است. شوهرش زیاد مراعات حالش را نمی‌کند و مرتب کنایه و یا حرف‌های ناخوشایندی به او می‌زند. همیشه سرکوفت می‌زند که تو از اول مریض بودی و من را بدبخت کردی. این باعث می‌شود حال دخترعمویم از لحاظ روحی و روانی بدتر شود. خانواده شوهرش هم پرجمعیت است و مرتب به خانه آنها رفت و آمد دارند. خانواده عمویم بیشتر در شهرستان هستند و زیاد نمی‌توانند کمکی به او بکنند. چند وقت پیش شنیدم که شوهرش به او توهین کرده و گفته چقدر باید بیماری تو را تحمل کنیم. به هر حال دخترعمویم تصمیم گرفته به خانه پدرش بیاید. چند روز پیش با من صحبت کرد و مشورت خواست. مثل اینکه خانواده شوهرش قصد دارند برایش زن دوم بگیرند. سوال من این است که آیا مرد می‌تواند در صورت بیماری همسرش ازدواج مجدد کند؟

پاسخ: با سلام! متأسفم از مشکلی که پیش آمده است. بر طبق بند 4 ماده 16 قانون حمایت خانواده سال 1353، در صورتی که زن دچار بیماری صعب‌العلاجی شود طوری که دوام زندگی زناشویی برای طرف دیگر مخاطره‌آمیز باشد، شوهر می‌تواند با مراجعه به دادگاه اجازه ازدواج مجدد بگیرد. البته دادگاه با توجه به میزان بیماری زن حکم صادر می‌کند. یعنی اگر بیماری ام.اس دخترعمویتان امکان درمان داشته باشد، دادگاه این اجازه را صادر نخواهد کرد. اما اگر دادگاه بیماری را صعب‌العلاج تشخیص دهد، به شوهر اجازه ازدواج مجدد می‌دهد.

سوال: اینکه شوهر مرتب به ایشان طعنه می‌زند و او را تحت فشار روانی قرار می‌دهد، آیا راه قانونی برای برخورد وجود ندارد؟

پاسخ: متأسفانه تا این حد رفتار شوهر جرم نیست. اگر توهین صریحی انجام شود، می‌توان شکایت کرد اما طعنه زدن و یا تحت فشار روانی قرار دادن در قوانین مورد توجه قرار نگرفته‌اند و با توسل به قانون نمی‌توان با آن برخورد کرد.

سوال: آیا دخترعمویم می‌تواند بدون اجازه شوهرش خانه را ترک کند و به خانه پدرش برود؟

پاسخ: ایشان می‌تواند خانه را ترک کند. یعنی شوهرش حق ندارد به زور مانع ترک خانه شود، اما اگر بدون دلیل موجه باشد حق نفقه ایشان ساقط خواهد شد. بر اساس ماده 1115 قانون مدنی: «اگر بودن زن با شوهر در يك منزل متضمن خوف، ضرر بدني، مالي یا شرافتي براي زن باشد زن مي‌تواند مسكن علي‌حده اختيار کند و در صورت ثبوت مظنه ضرر مزبور محکمه حکم بازگشت به منزل شوهر نخواهد داد و مادام که زن در بازگشتن به منزل مزبور معذور است نفقه بر عهده شوهر خواهد بود.» بنابراین با توجه به اینکه می‌گویید شوهر دخترعمویتان ایشان را تحت فشار قرار داده، شاید بتوان با استناد به این ماده گفت که دخترعمویتان حق ترک خانه را دارد. توجه کنید که اگر کار به دادگاه بکشد، این مساله توسط قاضی بررسی شده و طبق نظر ایشان دخترعمویتان شامل این ماده می‌شود. اگر قاضی تشخیص بدهد که دخترعمویتان در خانه متضمن ضرر نفسی یا شرافتی می‌شود، ایشان شامل ماده خواهد شد، اما اگر این مساله را تشخیص ندهد و شوهر تقاضای الزام به تمکین کند، خانم باید به خانه برگردد و اگر برنگردد نفقه‌اش ساقط می‌شود.

سوال: ما احساس می‌کنیم که شوهر دختر عمویم قصد دارد او را طلاق بدهد. اول اینکه آیا می‌تواند طلاق دهد و دوم اینکه اگر طلاق بدهد حضانت بچه با کیست؟

پاسخ: بله شوهر هر موقع بخواهد می‌تواند همسر خود را طلاق بدهد و نیازی به ارائه دلیل و توجیه ندارد. در مورد حضانت فرزند بر طبق ماده 1169 قانون مدنی ایران: «برای حضانت و نگهداری طفلی که ابوی او جدا از یکدیگر زندگی می‌کنند، مادر تا سن هفت‌سالگی اولویت دارد و پس از آن با پدر است. تبصره - بعد از هفت‌سالگی در صورت حدوث اختلاف، حضانت طفل با رعایت مصلحت کودک به تشخیص دادگاه است.» با توجه به اینکه فرزند 8 سال دارد، حضانت به پدر واگذار می‌شود، اما اگر مادر مخالفت کند و خواهان حضانت باشد، دادگاه در این مورد تصمیم می‌گیرد. اگر شوهر مشکل خاصی از جمله اعتیاد و یا سابقه خشونت نداشته باشد، حضانت به ایشان واگذار خواهد شد. به هر حال دادگاه در این مورد تصمیم‌گیری می‌کند.

سوال: اگر دخترعمویم بداند که در صورت طلاق فرزندش را از او می‌گیرند، به هیچ وجه جدا نمی‌شود و مجبور است در خانه شوهرش بماند و تحمل کند. این به نظرتان قانون درستی است؟

پاسخ: متأسفانه قوانین ایران در مورد حضانت مشکلاتی دارند. خیلی وقت‌ها زن‌ها مجبور به تحمل خشونت می‌شوند تا در کنار فرزندانشان بمانند. مشکل دیگر اینکه اگر مرد یک‌طرفه هم طلاق بدهد، بازهم تغییری در وضعیت حضانت پیش نمی‌آید. یعنی اگر دخترعموی شما به دلیل فرزندش حاضر به طلاق نباشد، اما شوهرش طلاق دهد بازهم حضانت بر طبق مطالبی که گفته شد به پدر واگذار می‌شود.

سوال: سوال آخر اینکه اگر دخترعمویم بدون اینکه طلاق بگیرد، با فرزندش به خانه پدرش برود، آیا شوهر می‌تواند بچه را از او بگیرد؟ آیا بیماری حق مهریه را از بین می‌برد؟

پاسخ: این مساله در قانون ذکر نشده اما با توجه به اینکه پدر ولی قهری طفل محسوب می‌شود و اختیار تصمیم‌گیری در مورد او را دارد، به احتمال بسیار دادگاه با تقاضای ایشان مبنی بر برگرداندن طفل موافقت می‌کند. در مورد مهریه، زن در هر حال می‌تواند مهریه خود را مطالبه کند، چه قبل از طلاق و چه بعد از آن. بیماری دخترعمویتان حق مهریه را از بین نمی‌برد.